

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndob/56/2023
Identifikačné číslo spisu: 6123311180
Dátum vydania rozhodnutia: 19.12.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6123311180.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej v spore žalobcu Martina Feldsama, s miestom podnikania Vrútky, Mokrad' 12, IČO: 37 136 399, zastúpeného AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., Martin, Škultétyho 472/10, IČO: 35 868 108, proti žalovanému KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 6 300,77 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 74Cb/15/2023, o návrhu žalobcu na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Návrhu žalobcu na prikázanie sporu vedeného na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 74Cb/15/2023 z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Martin n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) bol predložený na rozhodnutie návrh žalobcu na prikázanie sporu, vedeného na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 74Cb/15/2023, Okresnému súdu Martin z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 a 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Žalobca návrh odôvodnil tým, že bol dňa 6.7.2023 upomínacím súdom (Okresným súdom Banská Bystrica) upovedomený o postúpení veci na Mestský súd Bratislava III, podľa ust. podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní (ďalej aj „zákon o UK“). Žalobca s uvedeným postúpením veci nesúhlasil, poukazujúc na to, že má miesto podnikania ako aj trvalý pobyt v obvode Okresného súdu Martina, a je pre neho náročné zúčastňovať sa pojednávaní a iných procesných úkonov na Mestskom súde Bratislava III, čím by u žalobcu došlo k sťažovaniu realizácie práva na súdnu ochranu.

3. Žalobca mal za to, že prikázanie sporu Okresnému súdu Martin by bolo vhodné pre obe procesné strany, nakoľko žalovaný má svoju organizačnú zložku v obvode tohto súdu, tu s poukazom na ust. § 19 písm. c) CSP. Tiež uviedol, že svedkovia, ktorí boli navrhovaní na vypočutie, bývajú v obvode Okresného súdu Martin, a teda prikázanie veci považuje za vhodnú formu uplatnenia zásady prejednávania sporu bez zbytočných prietáhov a zásady hospodárnosti.
4. Žalovaný na výzvu súdu uviedol, že s podaným návrhom na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti nesúhlasí.
5. Najvyšší súd ako súd najbližšie spoločne nadriadený Mestskému súdu Bratislava III a Okresnému súdu Martin (§ 39 ods. 3 CSP) dospel k záveru, že návrh žalobcu na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti nie je dôvodný.
6. Podľa § 39 ods. 2 CSP, na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti.
7. Podľa § 39 ods. 3 CSP, o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.
8. Podľa § 36 ods. 1 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný.
9. Podľa § 36 ods. 2 CSP, príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.
10. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.
11. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.
12. Podľa § 19 písm. c) CSP, popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode je umiestnená organizačná zložka právnickej osoby, ktorá je žalovaným, ak sa spor týka tejto zložky.
13. Prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z ústavne zaručenej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Možno k nemu pristúpiť len vo výnimočných prípadoch, v ktorých by prejednanie sporu iným než (doposiaľ) príslušným súdom, znamenalo hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie posúdenie veci.
14. Predpokladom prikázania sporu inému súdu podľa vyššie citovaného ustanovenia § 39 ods. 2 CSP je teda existencia konkrétnych okolností, umožňujúcich hospodárnejšie a rýchlejšie prejednanie sporu iným súdom než tým, ktorého príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie bola určená na základe zákonných kritérií príslušnosti, existujúcich v čase začatia konania a zakladajúcich príslušnosť až do skončenia konania. Ide aj o prelomenie zásady „perpetuatio fori“, čiže trvania príslušnosti, zakotvenej v ustanovení § 36 ods. 2 CSP. Prípadné prikázanie (delegácia) určitého sporu inému (delegovanému) súdu je len výnimkou, k uplatňovaniu ktorej treba pristupovať reštriktívne. Práve so zreteľom k charakteru delegácie (ako výnimky z pravidiel, že spor prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií) musí mať potom aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.
15. Z obsahu návrhu žalobcu vyplýva, že dôvodmi, pre ktoré žalobca prikázanie sporu navrhuje, je

skutočnosť, že žalovaný má svoju organizačnú zložku v obvode tohto súdu a spor sa týka tejto zložky (§19 písm. c) CSP), ako aj lepšia dostupnosť žalobcu a prípadných svedkov k miestu súdu.

16. Prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti inému súdu má výnimočnú povahu. Postup podľa § 39 ods. 2 CSP nemôže byť pre sporové strany nástrojom na obchádzanie zákonom stanovených pravidiel pre určenie príslušnosti súdu a pre pridelovanie vecí sudcom. Opačným názorom by najvyšší súd umožnil jednoduchú zneužitelnosť tohto inštitútu a nebol by rešpektovaný účel prikázania sporu z dôvodu vhodnosti.

17. Primárnym, žalobcom uvádzaný dôvod vhodnosti pre delegáciu sporu na iný súd bol, že v obvode Okresného súdu Martin má žalovaný umiestnenú organizačnú zložku právnickej osoby, čo má podľa žalobcu zakladať miestnu príslušnosť delegovaného súdu podľa § 19 písm. c) CSP. Žalobca uviedol, že žalovaný má organizačnú zložku v obvode Okresného súdu Martin, na adrese M. R. Štefánika 8, Martin. Najvyšší súd však z informatívneho výpisu z Obchodného registra žalovaného zistil, že žalovaný - KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, má sídlo v Bratislave na Štefanovičovej 4, avšak zapísané organizačné zložky žalovaný nemá. Z webovej stránky žalovaného najvyšší súd zistil, že na adrese M. R. Štefánika 8, Martin má žalovaný jednu zo svojich pobočiek, ktorú však nie je možné považovať za organizačnú zložku v mysle § 19 písm. c) CSP.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že poisťky č. 6 562 594 258 (č.l. 14 spisu), č. 6 563 338 168 (č.l. 14 rub) a č. 6 568 120 491 (č.l. 15 spisu), boli uzatvorené prostredníctvom KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group - Agentúra Žilina, Uhoľná 1. Z oznámenia o poistnom plnení zo dňa 15.2.2021 je zrejmé, že šetrenie poistnej udalosti vykonávala priamo centrála poisťovne KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, v Bratislave na Štefanovičovej 4 (taktiež tam bolo vykonané ukončenie šetrenia poistnej udalosti úsekom likvidácie poistných udalostí).

19. Vzhľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že nebol splnený zákonný predpoklad, že spor sa týka organizačnej zložky žalovaného, keďže táto, ako organizačná zložka bez právnej subjektivity nebola tým pracoviskom/pobočkou žalovaného, resp. tou organizačnou zložkou, ktorá by vykonávala úkony žalovaného vo vzťahu k predmetnému poisteniu, resp. k predmetnej poistnej udalosti. Je zrejmé, že všetky záležitosti týkajúce sa poistnej udalosti, boli vybavované a riešené úsekom likvidácie poistných udalostí KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, v Bratislave.

20. Ďalej žalobca odôvodňoval vhodnosť ním navrhovanej delegácie sporu vzdialenosťou miesta podnikania, či jeho bydliska a bydliska navrhovaných svedkov, od miestne príslušného súdu, ktorým je podľa zákonných kritérií vyplývajúcich z ust. § 13 a § 15 ods. 1 CSP, Mestský súd Bratislava III, v obvode ktorého sa nachádza adresa sídla žalovaného. Z už ustálenej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že problémy súvisiace s prekonávaním väčších vzdialeností, či vynaložením vyšších výdavkov za účelom dostavenia sa na súd sú skôr bežné a nemôžu byť bez ďalšieho dôvodom na prikázanie veci inému súdu

(pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Ndob/6/2015 zo 14. apríla 2015).

Podľa judikátu publikovaného pod č. R 26/2016 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2016 (uznesenie najvyššieho súdu

sp. zn. 3Ndob/7/2015 z 30. apríla 2015), prikázanie (delegácia) veci z dôvodov vhodnosti

(§ 12 ods. 2 OSP) predstavuje výnimku z práva občianskeho súdneho konania na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti občianskeho súdneho konania alebo jeho zrýchlenie. (I.).

Dôvodom vhodnosti nie je vzdialenosť bydliska svedkov, či štatutárnych orgánov účastníka konania, od obvodu miestne príslušného súdu. (II.) Hoci citované právne závery boli prijaté

za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Zb.), vzhľadom na podobnosť riešenej

situácie a právnej úpravy civilného sporového konania k otázke tzv. vhodnej delegácie, niet žiadneho dôvodu, pre ktorý by uvedená ustálená rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu prijatá podľa stavu právnej úpravy do 30. júna 2016, nemala dopadať aj na prípad posudzovaný po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku od 1. júla 2016.

21. Najvyšší súd na záver uvádza, že dôvody vhodnosti delegácie sporu môžu mať rozmanitú povahu, danú predovšetkým predmetom sporu a pomermi strán, avšak svojou výnimočnosťou musia viesť k nepochybnému záveru, že delegáciou sporu na iný súd sa zabezpečí hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie sporu, čo v danom prípade zistené nebolo, keďže žiadny zo žalobcom uvádzaných dôvodov netvoril jednotlivo ani v ich spojitosti relevantný dôvod vhodnosti prikázania sporu na žalobcom navrhovaný Okresný súd Martin.

22. Keďže v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, najvyšší súd za aplikácie § 39 ods. 2 a 3 CSP rozhodol tak, že spor na iný súd neprikázal.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.